

לימור ברזכי | טוב לעשות בעד ארצנו: ארגון "דור לדור", תל אביב

במדינת ישראל היום יש כ- 740 אלף קשישים (בני 65 ומעלה), יותר ממחצית מהמתאבדים בארץ הם קשישים, ורק 0.5% מהקשישים מטופלים בקביעות ע"י עובדים סוציאליים. בתל אביב כפי שאנו מכירים אותה, עיר ללא הפסקה של צעירים, יש כיום יותר מ- 15% קשישים, מתוכם 25% חיים לבדם, ו- 20% חשים בבדידות לעיתים קרובות, זאת עפ"י נתונים ממאגר המידע הארצי בתחום הזקנה "משאב". "יש הרבה בעיות והרבה ארגונים בעיר", ממשיך יותם, "אנשים מדברים על עוני, על עובדים הזרים ועל פקקים וחנייה, אבל אף אחד לא ידבר על הפער בין הדורות. היינו רוצים שהקשישים יהפכו לחלק אינטגרלי בחברה, שנדע להעריך אותם."

רותם צפרוני אחת מארבעת חניכי המכינה המובילים את הפעילות, יחד עם אלעד תלמיד נוסף במכינה, היא מבקרת אחת לשבוע את רותי גולדמן. רותי היא בת 78 וחיה לבדה בבית בדמי מפתח בתל אביב מזה שישים ושלוש שנים. בין קירות הבית הישן מסתתר סיפור חייה. אביה של רותי היה חלק למשפחת כוהנים שמאז חורבן הבית השני נדדו בארץ, בין היתר הם חיו בבקיעין, ציפורי ושפרעם. אימה עלתה לארץ ממרוקו, בת לרב המוכר בקהילה.

רותי גדלה בצל המאבק להקמת המדינה, כנערה בת ארבע עשרה רותי ונערים ונערות נוספים כבר למדו כיצד לזרוק רימון במסגרת ההירתמות לגדודי הנוער. הנערים הפכו במהרה לפעילים, שתפקדו בעיקר כשליחים שהיו מעבירים מידע לאן שצריך, גילם הצעיר אפשר להם לבצע את המשימות מבלי שהבריטים יחשפו אותם. כמו כן, חזתה רותי בהוצאת גופות של יהודים שנטבחו בטבח בבתי הזיקוק. באירוע, השליכו לוחמי אצ"ל קופסאות שימורים ממולאות בחומר נפץ לעבר פועלים ערבים והרגו שישה מהם. מיד לאחר מכן פרץ המון זועם לבתי הזיקוק והרג בתגובה 39 פועלים יהודים באמצעות מקלות, מוטות ברזל וסכינים, האירוע הוביל לתגובה של הפלמ"ח בה נהרגו יותר מ- 76 ערבים.

על פרעות 47 ומלחמת השחרור מספרת רותי באנחה. "זו הייתה

הקשר בין אדם לאדמתו מתבטא ביחסו לזקני העם, הם שחיו עליה וטיפחו אותה לפניו. יצאנו בעקבות ארגון "דור לדור", יוזמה של צעירים שפועלים לחיזוק החוט המקשר שבין הדורות.

הן לא היו דומות, ובכל זאת הן נראו קשורות כשישבו זו לצד זו על ספסל הרחוב ליד ביתה של רותי, אולי הייתה זו קרבתן הפיזית שגרמה לעוברי האורח לתהות, אולי היתה זו הערת הביניים בדבר השמלה שקיבלה רותם מרותי, ואולי בעצם היה זה הרבה יותר מזה.

ארגון "דור לדור" הוא ארגון חברתי שהוקם ע"י חניכי המדרשה הישראלית למנהיגות "בני ציון" - בתל אביב בשנת 2008, הארגון עובד בשיתוף עם עיריית ת"א, הביטוח הלאומי, ומרכז רעות-אשל. המטרה המרכזית של "דור לדור" היא לגשר על הנתק הקיים בין הדור הצעיר לדור הותיק יותר. "הבעיה היא שלאף אחד לא אכפת מהקשישים, גם כשהוקמה מפלגה לא לקחו אותם ברצינות, וכשפועלים למענם זה לטובת התנאים הפיזיים והכלכליים כשמה שחסר להם באמת זה שינוי במעמד החברתי שלהם." אומר יותם ברום בוגר מדרשת "עין פרת", שמעבר לתפקידו כיו"ר אגודת הסטודנטים בסמינר הקיבוצים גם מנהל את הארגון.

ליל הסדר האחרון במכינה

אושר בן יהודה (בוגרת המכינה, שנה ב') עם הקשישה שהיא מלווה מזה שנתים

מרגש, משפחתי... מה זה כבר דרש מאיתנו? להכין אוכל? ומה שזה עשה בשבילם.. מספרת רותם.

באירוע חד פעמי נוסף שהתקיים במסגרת יום התנדבות של האוניברסיטה בת"א, למדו קשישים וסטודנטים צעירים בחברותות משותפות. בגלל הסמיכות ל"ג בעומר הנושא היה מרד בר כוכבא, ומן החברותות ניתן היה לשמוע שיח על ציונות, ועל הנוער של היום. "לקשישים יש פרספקטיבה מטורפת.. כשהם אומרים 'בן גוריון אמר', הם באמת שמעו אותו אומר את זה..." מספר יותם, מנהל הארגון. האירוע נמשך בשירה בציבור שתפסה את הצעירים והקשישים במוזיקה הישראלית המשותפת. "קשישים וצעירים שרו יחד, ועד סוף המפגש הם כבר התחבקו..."

בתוכנית נוספת, ניתנת עזרה לקשישים לפי הצורך באמצעות מוקד פניות. מעזרה לקשיש שחי בדירתו כשבועיים ללא אור מאחר ולא היה ביכולתו להחליף את המנורה, קשישה שעקב בעיות הגב שלה לא יכלה להרים את שברי האגרטל שהתנפץ בביתה, ועד ליווי זקנה בודדה ועיוורת באחת מעיניה לבית החולים.

"הקשישים מנוודים בחברה, והצעירים מנותקים מהעבר, הקשישים הם המורשת שלנו, הם אלו שלחמו ועליהם מסופרים הסיפורים..." אומר יותם. "התקווה היא שיהיה שינוי אמיתי בחברה ושיום אחד לא יהיה צורך בארגון, שאנשים יראו בנאדם יושב על ספסל ברחוב וישאלו אותו מה שלומך, שנחזיר את הכבוד האבוד למורשת שלנו ולאדם. זה שייך לכולנו, הם סבא וסבתא של כולנו."

תקופה איומה.. אני הלכתי לבית החולים לעזור, אחי נפצע. שני בני דודים שלי שגדלתי איתם נהרגו. אם בן דוד שלי יהודה היה בחיים... כל החיים שלי היו נראים אחרת." דמעות מציפות את עיניה וגם רותם נראית מוטרדת מהסערה שניכרת על פניה. "השנה הזו של מלחמת השחרור.. נהרגו אז הרבה אנשים, כל הזמן היית שומע צעקות ובכיות ברחוב, מישהו היה יוצא מהחנות וצועק על בנו שנפל.. איך אפשר לשכוח דבר כזה?! בחיים לא אשכח. עד הכרזת המדינה כולנו כבר היינו אנשים בוגרים."

בשנות העשרים לחייה נישאה רותי, אך נפרדה מאישה לאחר שנה וחצי, עד אז כבר נולדה לה בת אותה גידלה לבדה. רותי לא נישאה בשנית ולמעשה מאז היא חיה בגפה. לפני מספר שנים עברה רותי תאונת דרכים ששיבשה את בריאותה, ומאז היא נתקלת בקשיים ובתחושות תסכול לנוכח ההתמודדות עם הבעיות לבדה.

אחת מהתוכניות המרכזיות של "מדור לדור" היא **תוכנית "דורות"** שמטרתה לקרב בין הדורות באמצעות המפגש ביניהם. על המפגש עם רותם ואלעד מספרת רותי, "בהתחלה, לא ידעתי מה לעשות איתם, חשבתי לעצמי שאולי עדיף שיבואו פעם בשבועיים... ולאט לאט זה נהיה נחמד, לא רק שמתרגלים, קשה להבין שכשהם יתגייסו הם לא ייכנסו לכאן באותה התדירות." גם רותם מסבירה עד כמה משמעותית רותי בשנה שלה, "רותי הגיעה אליי הביתה לארוחת ערב שבת, אמא שלי יצאה לקבל אותה ורותי התחילה לבכות ולהגיד שאני המלאך השומר שלה.. שתיהן עמדו שם ובכו.. אני מקבלת מזה המון, זו לא התנדבות, זה קשר לכל דבר."

דרך נוספת לגישור על הפער הבין דורי היא התוכנית שבמסגרתה שמארגנים חברי "דור לדור" אירועי שיא במהלך השנה. בפורים וחנוכה האחרונים ארגנו מסיבות שאליהם הגיעו קשישים רבים, אירועים אלה משמעותיים מאוד לקשישים שחלקם לא יוצאים לעיתים קרובות מבתיים ובהזדמנות זו פוגשים צעירים רבים.

"כל הזמן אנו הולכים לבית שלהם, ובאירועים הם באים לבית שלנו.. אומרת רותם על האירועים. "בפורים, זקנה בודדה ושני הצעירים שמבקרים אותה התחפשו יחד למכשפה ולעמי ותמי, עם המטאטא, הכובע וכל האביזרים... כל הקשישים הסתכלו, וחלקם חשבו איך זה שהם לא עשו את זה..."

בפסח האחרון בשיתוף עם אגודת הסטודנטים התגבשו כשלושים סטודנטים שבפרויקט מיוחד הגיעו לבתי קשישים ועשו אצלם מהפך בבית, מאוחר יותר החליטו הצעירים לארגן סדר לקשישים שאילולי הסדר היו לבדם בחג. "היה שמח,